

Sygn. akt: I C 65/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 września 2016 r.

Sąd Rejonowy w Toruniu I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSR Katarzyna Karpińska
Protokolant:	st. sekr. sądowy Kamila Salamońska

po rozpoznaniu w dniu 21 września 2016 r. w Toruniu

sprawy z powództwa M. G. (1)

przeciwko Komornikowi przy Sądzie Rejonowym w Toruniu M. W.

o zapłatę

I. oddała powództwo;

II. zasądza od Skarbu Państwa kasy Sądu Rejonowego w Toruniu na rzecz Kancelarii Adwokackiej adw. M. G. (2) kwotę 4.800 zł (cztery tysiące osiemset złotych) plus podatek VAT tytułem nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powódce z urzędu;

III. nie obciąża powódki kosztami procesu.

Sygn. akt I C 65/16

UZASADNIENIE

Powódka M. G. (1) wniosła o zasądzenia od pozwanego Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Toruniu M. W. kwoty 15.000 zł tytułem bezpodstawnego zajęcia i zlicytowania ruchomości stanowiących jej własność oraz zadośćuczynienia za doznaną szkodę.

W uzasadnieniu pozwu powódka wskazała, iż Komornik na jej posesji pomimo tego, iż nie była ona dłużnikiem zajął ruchomości będące w jej posiadaniu i stanowiące własność jej i osób trzecich. Dodała, iż działania pozwanego wyrządziły jej istotną szkodę majątkową oraz psychiczną. Na potwierdzenie swojego stanowiska wskazała, iż Sąd Rejonowy w Toruniu zwolnił spod egzekucji jej ciągnik. W dniu 15 września 2015 r. mimo sprzeciwu doszło do licytacji ruchomości. Zachowanie Komornika naraziło powódkę na złośliwe komentarze sąsiadów, wstyd, emocje i nerwy.

W odpowiedzi na pozew pozwany wniósł o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie kosztów procesu.

W uzasadnieniu wskazał, iż czynności egzekucyjne powadzone były na podstawie nakazu zapłaty zaopatrzonego w klauzulę wykonalności. Na wniosek wierzyciela Komornik przeprowadził czynności w miejscu zamieszkania dłużnika. Dodał, iż wpłynęła skarga na czynności komornika dotycząca zajęcia ruchomości, które zdaniem dłużnika nie należały do niego. Pozwany podkreślił, iż z oświadczenia złożonego przez dłużnika wynika, iż zamieszkuje on przy ul. (...) w

W. i zgodnie z wnioskiem wierzyciela przystąpiono do zajęcia ruchomości na tej nieruchomości. Osoby wskazane przez dłużnika jako właściciele poszczególnych ruchomości zostały poinformowane o zajętych ruchomościach i pouczone o przysługujących im prawach. Powódka również otrzymała zawiadomienie o zajętych przedmiotach wraz z pouczeniem. Pozwany podkreślił, iż w czasie czynności egzekucyjnych nie bada czy dana ruchomość jest własnością dłużnika W odniesieniu do ciągnika pozwany podał, iż niniejsza ruchomość została zwolniona od egzekucji i nie dopuszczona na sprzedaż podczas publicznej licytacji. Dodał, iż powódka próbowała dochodzić swoich racji w wielu postępowaniach, jednak bezskutecznie. Liczne skargi ze strony dłużnika i osób trzecich zostały oddalone. W ocenie pozwanego powódka zawyżyła wartości zajętych nieruchomości.

Sąd ustalił, co następuje:

Nieruchomość przy ul. (...) w W. gmina Ł. stanowi własność M. G. (3). Na terenie nieruchomości zamieszkiwał jej brat M. G. (4).

Bezsporne

Na podstawie nakazu zapłaty wydanego przez Sąd Rejonowy w Toruniu w dniu 30 sierpnia 2013 r. w sprawie X Nc 3258/13 zaopatrzonego w klauzulę wykonalności Komornik Sadowy przy Sądzie Rejonowym w Toruniu M. W. wszczął postępowanie egzekucyjne przeciwko T. G..

Dowód: akta sprawy Km 5476/13

W dniu 25 marca 2014 r. Komornik na wniosek wierzyciela dokonał zajęcia ruchomości znajdujących się na terenie nieruchomości przy ul. (...) w Ł. 12 czerwca 2013 r. M. G. (4) podczas dokonywanych czynności zawiadomił Komornika, iż część z ruchomości stanowi własność M. G. (1).

Dowód: protokół k. 24-27 akt sprawy Km 5476/13

Pismem z dnia 26 marca 2014 r. Komornik M. W. zawiadomił M. G. (1) o zajęciu ruchomości, co do których złożono oświadczenie, iż stanowią one jej własność wraz ze stosowanymi pouczeniami. Zawiadomienie M. G. (1) odebrała osobiście 31 marca 2014 r.

Dowód: zawiadomienie wraz ze zwrotnym potwierdzeniem odbioru k. 28-28v akt sprawy Km 5476/13

Pozwem z dnia 11 kwietnia 2014 r. M. G. (1) wniosła o zwolnienie od egzekucji ruchomości będących jej własnością, a zajętych przez Komornika M. W.. Wyrokiem z dnia 2 października Sąd Rejonowy w Toruniu zwolnił spod egzekucji traktor U. zajęty przez Komornik M. W. w sprawie prowadzonej przeciwko dłużnikowi T. G. i oddalił powództwo w pozostałej części. Wyrok ten został utrzymany wyrokiem Sadu Okręgowego w Toruniu z dnia 15 kwietnia 2015 r.

Dowód: akta sprawy I C 1026/14

Dnia 15 września 2015 r. doszło do licytacji zajętych ruchomości w asyście funkcjonariuszy policji.

Dowód: protokół k. 215-218

Sąd zważył, co następuje:

Stan faktyczny niniejszej sprawy Sąd ustalił na podstawie okoliczności bezspornych, dokumentów przedłożonych przez strony, a nadto zeznań świadka i dowodu z przesłuchania powódki oraz akt sprawy Km 5476/13 i IC 1026/14

Wiarygodność przedłożonych dokumentów nie była kwestionowana przez żadną ze stron i nie budziła wątpliwości Sądu.

Sąd uznał zeznania świadka T. G. za wiarygodne na okoliczność zajęcia ruchomości, informowania powódki przez komornika o dokonanych zajęciach, gdyż były one jasne, logiczne i zgodne z zebraniem przez Sąd materiałem dowodowym.

Za wiarygodne Sąd uznał również twierdzenia powódki gdyż były one spójne z wiarygodnym materiałem dowodowym.

Bezspornym w niniejszej sprawie było, że pozwany Komornik na wniosek wierzyciela prowadził postępowanie egzekucyjne w ramach którego dokonał zajęcia ruchomości znajdujących się na terenie nieruchomości powódki położonej przy ul (...) w W., a następnie ruchomości te zostały sprzedane w drodze licytacji. Istota sporu w niniejszej sprawie sprowadzała się natomiast do odpowiedzi na pytanie, czy pozwany jest zobowiązany do zapłaty na rzecz powódki odszkodowania i zadośćuczynienia.

Odnosząc się merytorycznie do żądań powódki to podnieść należy, że jako niezasadne podlegały one oddaleniu.

Powódka domagając się zasądzenia od pozwanego kwoty 7.200 zł tytułem odszkodowania i 7.800 zł tytułem, zadośćuczynienia powoływała się na nieprawidłowości w prowadzonym przez pozwanego postępowaniu egzekucyjnym.

Podstawę prawną dochodzonego roszczenia stanowią przepisy art. 23 ust.1 ustawy z dnia 29.08.1997r. o komornikach sądowych i egzekucji (t.jedn. Dz.U. z 2016r., poz. 1138 ze zm.) zgodnie z którym komornik jest obowiązany do naprawienia szkody wyrządzonej przez niezgodne z prawem działanie lub zaniechanie przy wykonywaniu czynności. Odpowiedzialność odszkodowawcza komornika uregulowana w tych przepisach jest odpowiedzialnością deliktową, której przesłanką jest działanie lub zaniechanie niezgodne z prawem, bez względu na zawinienie komornika. Nie jest to zatem odpowiedzialność na zasadzie winy. Dla przypisania komornikowi odpowiedzialności odszkodowawczej miarodajne są więc ogólne przesłanki odpowiedzialności deliktowej. Warunkiem koniecznym odpowiedzialności komornika będzie zatem łączne spełnienie następujących przesłanek: powstanie szkody, zaistnienie zdarzenia wyrządzającego szkodę, adekwatny związek przyczynowy pomiędzy szkodą a zdarzeniem ją powodującym. W konsekwencji uznać należy, iż przesłanka bezprawności oznacza naruszenie przez komornika przepisów prawa, przy czym nie każde naruszenie prawa będzie stanowiło podstawę odpowiedzialności odszkodowawczej, ale jedynie takie, które stanowiło warunek konieczny powstania szkody i którego normalnym następstwem w danych okolicznościach jest powstanie szkody. Podkreślić jednocześnie należy, że termin „zachowanie niezgodne z prawem” należy rozumieć jako zaprzeczenie zachowania uwzględniającego nakazy i zakazy wynikające z normy prawa. Pojęcie niezgodności z prawem na gruncie tego przepisu nie obejmuje natomiast naruszeń norm moralnych i obyczajowych, określanych terminem zasad współżycia społecznego lub dobrych obyczajów. Kluczowe więc znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy miało ustalenie czy czynności podejmowane przez pozwanego komornika były zgodne z prawem.

W pierwszym rzędzie należało ocenić, czy pozwany komornik mógł dokonać zajęcia spornych przedmiotów. W tym zakresie przepis art. 845§2 k.p.c. stanowi, że zająć można ruchomości dłużnika będące bądź w jego władaniu, bądź we władaniu samego wierzyciela, który do nich skierował egzekucję. Przyjmuje się przy tym, że władanie oznacza faktyczną dyspozycję przedmiotem władanym bez względu na stosunek prawny władającego do tego przedmiotu, a komornik przystępując do zajęcia nie jest zobowiązany ani nawet uprawniony do badania, w jakim stosunku prawnym dłużnik pozostaje do ruchomości, a więc czy jest jej właścicielem, użytkownikiem, czy też posiada rzecz w imieniu osoby trzeciej. Regułą jest przy tym, że jeżeli rzecz znajduje się w mieszkaniu dłużnika lub w innym zajmowanym przez niego miejscu na przykład: piwnicy, komórce, magazynie, podwórzu przydomowym, to znajduje się w jego dyspozycji. Stąd stwierdzenie takiego miejsca położenia rzeczy wystarczy do uznania dłużnika jako władającego w drodze domniemania faktycznego

W niniejszej sprawie nie ma żadnych wątpliwości, że sporne ruchomości znajdowały się na terenie nieruchomości wskazanej przez dłużnika jako jego miejsce zamieszkania. Okoliczność tę potwierdza protokół zajęcia ruchomości z dnia 25.09.2015 r., a powód nie zaprzeczał tej okoliczności. Tym samym przedmioty te znajdowały się we władaniu dłużnika, co uprawniało pozwanego do ich zajęcia. W trakcie zajęcia komornik został poinformowany przez dłużnika,

iż część ruchomości stawowi własność powódki. W związku z powyższym zawiadomił ją o zajęciu ruchomości. Jednocześnie pozwany pouczył powódkę o możliwości wniesienia powództwa o zwolnienie zajętych przedmiotów spod egzekucji. Przedmiotowe zawiadomienie powódka odebrała osobiście.

Dodatkowo wypada zauważyć, że w świetle zebranego materiału dowodowego powódka mogła zapobiec licytacji tych przedmiotów wytaczając powództwo z art. 841 k.p.c. o zwolnienie zajętych przedmiotów od egzekucji i występując o zabezpieczenie tegoż powództwa przez zawieszenie egzekucji co do tych przedmiotów. Powódka jednakże połowicznie skorzystała z przysługującego jej uprawnienia. Co prawda złożyła pozew o zwolnienie ruchomości spod egzekucji, jednakże z uwagi na niezachowanie terminu do jego wytoczenia w znacznej części powództwo zostało oddalone. Sąd zwolnił jedynie traktor U. zajęty przez pozwanego komornika w sprawie prowadzonej przeciwko T. G.. Oznacza to, że zarówno zajęcie przedmiotowych ruchomości, jak ich późniejsza sprzedaż w drodze licytacji były zgodne z prawem.

Roszczenie powódki w zakresie zadośćuczynienia Sąd analizował pod kątem odpowiedzialności deliktowej pozwanego.

Zgodnie z treścią art. 415 k.c. kto z winy swej wyrządził drugiemu szkodę, obowiązany jest do jej naprawienia. Z analizy wyżej cytowanego przepisu wynika, że przesłankami koniecznymi tej odpowiedzialności są: wyrządzenie szkody, działanie bądź zaniechanie noszące znamiona winy oraz adekwatny związek przyczynowy pomiędzy zachowaniem powodującym szkodę a powstałą szkodą. Zdarzeniem sprawczym, w rozumieniu art. 415 k.c., jest zarówno działanie, jak i zaniechanie. Czyn własny człowieka, aby stał się deliktem, musi być bezprawny i zawiniony. Delikt z art. 415 k.c. może polegać zarówno na zachowaniu się czysto faktycznym, jak i na zachowaniu się stanowiącym czynność prawną lub będącym wyrazem wykonywania prawa.

Zadośćuczynienie za krzywdę, obok odszkodowania za szkodę o charakterze majątkowym, jest jedną z dwóch kluczowych instytucji służących ochronie interesów osób poszkodowanych na skutek czynów niedozwolonych. Ma ono jednak służyć naprawieniu innego rodzaju uszczerbku w dobrach poszkodowanego niż szkoda majątkowa, gdyż jego celem jest zrekompensowanie straty, której wartości nie można wyrazić czy określić za pomocą środków właściwych dla obliczania szkody majątkowej. Podstawę do żądania zadośćuczynienia na gruncie kodeksu cywilnego stanowi zaistnienie zdarzeń określonych w art. 445§1 i 2 k.c. oraz naruszenie dóbr osobistych, co wynika z art. 448 k.c. W przypadku pierwszej grupy przypadków zadośćuczynienie stanowi rekompensatę za krzywdę, którą jest już sam fakt wystąpienia uszkodzenia ciała lub rozstroju zdrowia czy też bezprawne uwięzienie lub doprowadzenie do poddania się pokrzywdzonego czynowi nierządnemu. W drugiej sytuacji jest przyznawane za naruszenie określonego dobra osobistego.

Odnosząc powyższe do realiów niniejszej sprawy podnieść należy, że powódka nie sprostала obowiązkowi dowodowemu i nie przedstawiła żadnych dowodów potwierdzających powstanie szkody po stronie powodowej czy to w znaczeniu materialnym czy niematerialnym, bezprawności działania pozwanego i związku przyczynowego pomiędzy szkodą a działaniem bądź zaniechaniem pozwanego. Zaznaczyć wymaga, że jako podstawę dochodzonego roszczenia powódka wskazywała nieprawidłowości w toczącym się postępowaniu egzekucyjnym, czego jednak nie wykazała. Brak udowodnienia chociażby jednej przesłanki czynu niedozwolonego wyłącza konieczność badania pozostałych przesłanek. Same twierdzenia powódki w tym zakresie nie są wystarczającą podstawą do uwzględnienia roszczenia.

Mając na uwadze powyższe, Sąd oddalił powództwo w całości.

O kosztach nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powódce z urzędu orzeczono na podstawie § 8 pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 11 października 2015 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu zasądając ze Skarbu Państwa kwotę 4.800,00 zł + podatek VAT.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 102 k.p.c. przyjmując, że wobec złej sytuacji materialnej powódki nie jest uzasadnione obciążanie jej tymi kosztami. Obciążenie strony, zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu, całością lub nawet tylko częścią kosztów procesu może w okolicznościach konkretnej sprawy

pozostawać trudne do pogodzenia z poczuciem sprawiedliwości oraz zasadami współżycia społecznego. Z tego względu ustawodawca przewidział specjalne unormowanie pozwalające nie obciążać strony przegrywającej (powoda, pozwanego) obowiązkiem zwrotu przeciwnikowi całości lub części kosztów. Ideę tę urzeczywistnia wyrażona w powołanym przepisie zasada słuszności. Artykuł 102 nie konkretyzuje w żaden sposób pojęcia wypadków szczególnie uzasadnionych. Wskazanie w tym przepisie na dopuszczalność odstąpienia od zasady odpowiedzialności za wynik procesu jedynie w wypadkach wyjątkowych ("szczególnie uzasadnionych") wyłącza możliwość stosowania wykładni rozszerzającej. Ocena, czy taki wypadek rzeczywiście zachodzi, pozostawiona została uznaniu sądu. Musi ona mieć na względzie całokształt okoliczności sprawy. Chodzi tu nie tylko o okoliczności związane z przebiegiem procesu, ale również pozostające poza jego obszarem (np. stan majątkowy stron, ich sytuacja życiowa). Okoliczności te powinny być oceniane przede wszystkim z punktu widzenia zasad współżycia społecznego. Kryteria pomocne przy rozstrzygnięciu o istnieniu czy też nieistnieniu przesłanek zastosowania zasady słuszności wskazane zostały w licznych orzeczeniach Sądu Najwyższego. Sposób skorzystania z art. 102 jest suwerennym uprawnieniem jurysdykcyjnym sądu i do jego oceny należy przesądzenie, czy wystąpił szczególnie uzasadniony wypadek, który uzasadnia odstąpienie, a jeśli tak, to w jakim zakresie, od generalnej zasady obciążania kosztami procesu strony przegrywającej spór (zob. wyroki SN: z dnia 3 lutego 2010 r., II PK 192/09, Lex nr 584735 i z dnia 27 maja 2010 r., II PK 359/09, Lex nr 603828 oraz postanowienia SN: z dnia 19 października 2011 r., II CZ 68/11, Lex nr 1044004 i z dnia 20 kwietnia 2012 r., III CZ 17/12, Lex nr 1164739). O tym, czy w konkretnej sprawie zachodzi "szczególnie uzasadniony wypadek" w rozumieniu art. 102, decyduje m.in. sposób prowadzenia procesu przez stronę przegrywającą sprawę. Jeżeli prowadzi ona proces w sposób nielojalny, np. przez usiłowanie wprowadzenia sądu w błąd, albo celowo dąży do przewleczenia procesu lub zwiększenia jego kosztów, to nie zasługuje na potraktowanie jej w uprzywilejowany sposób i na zwolnienie od zwrotu kosztów procesu przeciwnikowi (zob. postanowienie SN z dnia 20 grudnia 1973 r., II CZ 210/73, Lex nr 7366).

W niniejszej sprawie mając na względzie zarówno okoliczności sprawy jak i sytuację materialną powódki uzasadnionym jest nieobciążanie jej kosztami procesu.